IOANNIS
CASTAGNAE
PANORMITANI
I. C. Clariſsimi, Regijq. Conſiliarij Celeberrimi

TRACTATVS
DE BENEFICIO DEDVCTO NE EGEAT.

IOANNIS CASTAGNAE PANORMITANI

I. C. Clariſsimi, Regijq. Conſiliarij Integerrimi

TRACTATVS
DE BENEFICIO DEDVCTO NE EGEAT

HOC EST

De his, qui non tenentur erga ſuos Creditores vltrà id quod facere poſſunt.

In Quæſtiones, & Capita miro ordine, breuique methodo repartitus

Omnibus in iure Peritis, ac tamquam in Foro verſatis, Cauſarum Patronis, Aduocatis, Iudicibus quoque tum ſecundum Theoricam, quam Praxim perutilis, vel neceſſarius.

Cui propter materia connexitatem; hac in noua editione annexus eſt

GASPARIS BAETII
IVR. CONS. GRANATENSIS

TRACTATVS OMNIBVS MODIS NOVVS

DE INOPE DEBITORE

[illegible]

Addito etiam, tum rerum, quam verborum Indice locupletiſſimo.

Summiq. Pontificis peculiari Priuilegio.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA

ROMÆ, SVMPTIBVS IO. BAPTISTÆ, ET IOSEPHI CORVI. M. DC. LIX.

SVPERIORVM PERMISSV.

INDEX DECISIONVM

In opere contentarum.

A

ABSOLVTIO à Iuramento ad effectum agendi &c. habilitat ad comparendum in Iudicio, ſed non tollit eius vires 440. 7. Ab expenſis conceditur ob articuli dubietatem 500. 42.

Actus tendens contra bonos mores non firmatur iuramento 446. 11. Iuratus licet fuerit, intelligitur ſemper rebus ſic ſtãtibus.488. 17.

Aduocato culpa ſua paupere effecto, an reuerentia,& hoc beneficium debeatur,434.25

Alienatio facta lite pendente cenſetur mala fide, 452.28.

Alimenta vbi ſunt præſtanda,attenditur an habeat in bonis, non autem an aliquo exercitio poſsit victum quærere 432.11.Competũt filijs ex ſtatuto Meſſanæ ſi ex cauſa nolint morari cum patre 433. 19. Filius pro eis non habet hypothecariam 457. 1. Reus non tenetur præſtare Actori collitiganti 458.1.Præſtat reus actori ſi iſte ſit pauper, & habeat boni iuris præſumptionem 458. 2. Vxor diues præſtare debet marito pauperi 459.2. Litiganti non debentur de cuius bono iure nõ conſtat 459. 11. Debentur ad inuicem à marito vxori,& econtra 459.17. Non debentur ab vxore marito propria culpa effecto pauperi, vel ſeparationem Thori inducenti 459. 19.& 20. Naturali debentur à patre, & ſuis hæredibus 467.1. Spurio debentur, et Inceſtuoſo licet pater peti prohibuiſſet 467. 2. & 3. Peti poſſunt etiam coram Iudice Eccleſiaſtico 468. 4. Præſtanda nõ ſunt filio naturali in hoſpitali 468. 6. Mater præſtare tenetur Spurio 468.7.Præſtari debent per donatariũ omnium bonorum filijs naturalibus donantis 468. 8. Debentur etiam vxori filij naturalis 468.12.Non debentur naturali aliunde victum habenti, vel ex arte quærere valenti 468.13.et 15.Præſtantur quatenus neceſſitas imminet 469. 16. Capienda ſunt ſuper fructibus 469.17.Legari validè poſſũt per patrẽ filio naturali etiam aliunde habenti 469,18. Præterita an peti poſſint 469. 19. Naturali filio robuſto,& ſeruire valenti non debentur 469.20. Ingrato filio naturali non debentur 469.21. Ab hærede non debentur vltra vires hæreditarias 469. 22. Non debentur in pluſquàm quis facere poſſit 469.23.Debens non cogitur arctare victum ſuum pro eorum præſtatione 469.23.

Appellatio ſuſpendit ſententiam,& reducit omnia ad ſtatum priſtinum 459. 12. Non ſuſpẽdit præſumptionem pro iudice, quod rectè pronunciauerit 459.12.

Arbitrium intelligitur datum prout de iure. 452. 13.

Arreſtum factum ab alio Iudice,quam ab eo coram quo lis pendet eſt attentatum 450. 3. Non eſt attentatum factum ab alio Iudice ſi relaxetur ob ſuſpicionem fugæ 450.4.

Ars pro victu quærendo an dicatur profeſſio legalis ad effectum excludendi ab hoc beneficio 430.4.& 431.9.

Auus paternus, ſeu maternus tenetur alere filios naturales 468.9.Non tenẽtur vltra quàm facere poſſint, & ſic etiam omnes alij aſcendentes vtriuſque ſexus 492.7.

B

BEneficio hoc quodcumque quilibet poteſt renunciare 441.1. Ne quis conueniatur niſi in quantum facere poteſt non poteſt renunciari quando competit ob reuerentiam ſecus ſi ratione contractus, vel ſocietatis 443. 20. Cedendarum non cenſetur renunciatum per clauſulam renuncians omni legum &c. 442.9.& 11. Tituli ff. & C. quod cum eo nec cum iuramento renunciari poteſt 475.7.

Beneficium Cap. Odoard. non competit ei; qui non ceſſit omnia bona, & aliquid ſibi reſeruauit 461.2. Beneficium Cap. Odoard. non competit alienanti alia bona, et debita fingenti 462.3.Clerico vt competat debet ille eſſe in Sacris,vel beneficiatus, vel Eccleſiæ inſeruire 461.7.Non datur ſuſcipienti Clericatum imminente executione mandatorum 461.5.Clericis obligatis pro dote ſororis cõpetit 461. 1. Vt competat Clericis obligatis pro dotanda ſorore debet probari paupertas,et inopiæ calamitas 462.5. et 6. Diuiti clerico non datur 462. 7. Clerico in minoribus non datur, ſed debet eſſe in ſacris 462.9.

Beneficium hoc datur ſiue agatur ad dotem ſiue ad dotarium 433. 18. Competens alicui denegatur ſi is fuerit ingratus 448.12.

Beneficium ne filius familias teneatur niſi in quantum facere poteſt an miſerationis cau-

TRACTATVS BENEFICII

DEDVCTO NE EGEAT, SIVE QVÆSTIONES perſonarum, quæ non tenentur vltra quam facere poſſunt deducto nè egeant.

Cum ſuis ampliationibus, & fallentijs, &c.

AVTHORE
IO. CASTAGNA REGIO CONSILIARIO
IVRISCONSVLTO PANHORMITANO.

Prooemium.

SVMMARIVM.

1 *Auaritia eſt mater omnium malorum, & radix, & nu. 2.*
2 *Auaritia eſt Idolorum ſeruiens.*
3 *Auaritia eò creuit in hominibus, vt plerumque prohibeatur beneficium iuribus conceſſum.*
4 *Filij ſecundùm legem Dei tenentur parere parentibus, n. 5.*
Filij tenentur parentes colere. ibidem.
5 *Filij amorem, ac obſeruantiam parentibus denegant.*
Experientia rerum omnium magiſtra docet. ibidem.
6 *Filij, præ nimia auaritia parentibus inſidiantur.*
7 *Leges Romanorum conditæ fuerunt per legiſlatores gentiles ante aduentum Chriſti.*
8 *Leges à Chriſtianis parum ſunt obſeruatæ.*
Leges ſacratiſſimæ ſunt, ibidem.
Leges ab omnibus ſeruari debent, ibidem.
Leges in foro conſcientiæ ſunt ſeruandæ. ibidem. & quando, poſt nu. 9. & ſub n. 10.
9 *Deus conſtituit de cœlo Imperatores, vt per eorum ora diuinitus leges conderet.*
Leges dicuntur emanare diuino quodam motu. ibidem.
Leges ſunt ſeruandæ quando legi diuinæ non contradicunt. ibid.
10 *Lex, vel ſtatutum quando repugnat ſiui æterno non valet, nec ſeruari debet.*
Lex temporalis debet eſſe ad ſimilitudinem legis diuinæ. ibidem.
Beneficium, quatenus facere poteſt, deducto ne egeat, eſt ſecundùm legem Dei. ibidem.
11 *Paupertas cogit ad turpia.*
12 *Inopia prompta eſt in perpetrandis malis.*
Multi propter inopiam deliquerunt. ibidem.
13 *Dignitas, & honeſtas per familiarum diuitias conſeruantur, quæ ob earum inopiam perit.*
14 *Publicè intereſt familiarum dignitatè conſeruari.*
15 *Beneficium, deducto ne egeat, conceditur certis perſonis, effectis non ſoluendo, ex cauſa ne pereant, earumque conditio conſeruetur.*
16 *Lex eſt ſanctio ſancta, præcipiens honeſta, prohibenſque contraria.*
17 *Memoria labilis eſt.*
18 *Diuinum auxilium in minimis quoque rebus debemus implorare.*
19 *Multiplicatis interceſſoribus largiaris.*
20 *Proteſtatio Catholica Authoris apponitur.*

1 CVM auaritia, † quę malorum omnium mater eſt, *Auth. vt iudic. ſin. quoque ſuffrag.* §. 1. § *eſt verſ. adminiſtratione, columm.* 4. Imò radix omnium malorum, *Sanctus Greg. in* 4. *moral. lib.* 9. *c.* 2. *c. honorem* 47. *diſt. gl. notab. in c. quia radix. de pœnitent. diſt.* 2. ac I-
2 dolorum † ſeruitus, *addit. ibi in d.* §. 1. *verſ. adminiſtrationes, in margine, c. Auaritia, extr. de prabend. & dignit. Raph. Fulgoſ. in conſ.* 6. *in fin. Paul. Apoſtol. ad Epheſ. cap.* 5. *Bertac. in*
3 *ſuo repert. in verbo Auaritia*, eò creuerit † in

 ho-

DE
INOPE DEBITORE
EX CASTELLANA CONSVETVDINE
CREDITORIBVS ADDICENDO
TRACTATVS MODIS OMNIBVS NOVVS
PER GASPAREM BEAZIVM IVRIS STVDIOSVM.

ANTE OMNIA, IPSA LEGIS VERBA, viſum eſt hic annectere, vt ſi quid lector deſideret, habeat vnde facile petat.

SI Algun home fuere metido en priſion por deuda que deua, aquel que le faze meter en le priſon, dele complimiento de pan y de agua nueue dias; y el no ſea tenudo de darle mas, ſi no quiſiere; mas ſi el mas quiſiere auer de otra parte, ayalo. Y ſi en eſte plazo pagar no pudiere, ni pudiere auer algun fiador; ſi huuiere algun meneſter, recaudelo aquel, aquien deue la deuda, de guiſa que pueda vſar ſu meneſter; y de lo que el ganare, dele que coma, y que viſta guiſadamente, y lo demas recibalo en cuenta de ſu deuda; y ſi meneſter no ouiere, y aquel aquien deue la deuda le quiſiere tener, mantengale aſſi como ſobre dicho es, y ſiruaſe del, y el juez limite tiempo al deudor, que a de ſeruir al acreedor.

SVMMARIA
ex capite ſequenti.

1 *Debitor inops de iure ciuili liberatur cedenda bonis, & non amplius conuenitur, niſi venerit ad pinguiorem fortunam.*

2 *Ceſſio bonorum iure ciuili ſola voluntatis profeſſione ſit, non adhibita alia ſolemnitate.*

3 *Iure Romano debitor nullo modo eſt adiudicandus creditori, neque ab eo retinere poteſt.*

4 *Obligatus ad factum, liberatur ſoluendo intereſſe.*

5 *Debitor, regulariter etiam ſi ſoluendo non ſit, non poteſt cogi ſeruire creditori.*

6 *Ius gentis non præſtat creditori ius ſuper debitorem ob debitam pecuniã.*

7 *Detinens debitorem in priuato carcere amittit debitum.*

8 *An autem hoſpes pro debito detineri poſſit.*

9 *Promiſſio & pactum expreſſum factum aduerſus ſtatum naturalem hominis, non valet, etiam iuratum.*

10 *Ruſtici & vaſſalli non poſſunt facere inſtrumenta in præiudicium ſua libertatis.*

DECISIONES
SAC. ROTAE ROM.
ALIORVMVE ITALIAE TRIBVNALIVM

VARIIS EX LIBRIS

ET AVCTORVM LVCVBRATIONIBVS

SELECTAE

Ad commodiorem Studioſorum facilitatem ad inſtar Appendicis ad Tractatus

IOANNIS CASTAGNAE, ET GASPARIS BAETII

HIC REPORTATAE;

Peculiari quoque Indice, & Summarijs in fine locupletatæ.

Valde vtiles, & neceſſariæ, hac ſecunda impreſſione Typographi induſtria in vnum recollectæ, & publicatæ.

ROMAE, MDCLVI.

Ex Typographia Nicolai Angeli Tinaſſij

SVPERIORVM CONSENSV.